

NEKROLÓG

DR. HORVÁTH AMANDA
1931-2010

Életének 79-ik évében elhunyt dr. Horváth Amanda az Országos Környezetegészségügyi Intézet Talajhigiénés osztályának egykori vezetője.

Dr. Horváth Amanda szakmai-tudományos tevékenységével öt évtizeden keresztül jelentősen hozzájárult az OKI és a közegészségügy szakmai hírnevének öregbítéséhez. A Szolgálaton belül és kívül egyaránt sokan ismerték, tisztelték és nagyra becsülték a talajhigiéné, a hulladékok, különösen az egészségügyi hulladékok minősítése terén végzett úttörő, magas szintű munkáját.

Dr. Horváth Amanda 1954-ben végzett a kémia-fizika tanári szakon a Debreceni Kossuth Lajos Tudomány Egyetemen. 1954-1958-ig a debreceni Hajdúsági Gyógyszergyárban (ma: TEVA) dolgozott, majd az Országos Közegészségügyi Intézet Egészségügyi Mérnöki osztályán 1958-ban kezdte meg munkáját.

Feladata volt a talajkémiai és talajfizikai laboratórium megszervezése, a vizsgálati módszerek kidolgozása és bevezetése, amely az akkor induló kutatási feladathoz, a szennyvízszikkasztó berendezések talaj és talajvíz szennyező hatásának közegészségügyi megítéléséhez volt szükséges. Ezeket a vizsgálatok modell kísérletekben és működő berendezéseknél folytatta.

1961-től a szilárd települési hulladékok talaj és talavíz szennyező hatását vizsgálta, laboratóriumi modelleken, természetes körülmények között nagy modellen és működő szeméttelpek környezetében. A vizsgálatok eredményeinek alapján került meghatározásra az OÉSZ-ben is előírt talaj-szűrőréteg vastagság.

1963-1966-ig a Dubnai Egyesített Atommagkutató Intézetben a ritka-földfém spallációs termékek mikrokromatográfiás szétválasztására dolgozott ki módszert, amit a Szovjetunióban szerzői jogvédelemben részesítettek.

1967-ben kezdte meg a mezőgazdaság kemizációja talajszennyező hatásának vizsgálatát, amelynek keretében higanytartalmú csávázószeres és klórozott szénhidrogén peszticidek talajban való mozgását, talajvízszennyező hatását tanulmányozta. A vizsgálatokhoz szükséges módszereket is kidolgozta.

1970-től foglalkozott ipari hulladékok kezelésének kérdéseivel. Az ipari hulladékok mennyiségi és minőségi viszonyairól egyáltalán nem volt hazánkban információ, ezért első

lépésben 10 KÖJÁL bevonásával készített 120 üzemre kiterjedő reprezentatív felmérést.

Ennek tapasztalati alapján 1978-1980-ban, a teljes KÖJÁL hálózat közreműködésével, az egész országra kiterjedő ipari hulladék felmérést irányította, ellenőrizte és értékelte. A kapott eredmények alapján összeállított tanulmány képezte alapját az 56/1981. MT.sz rendeletnek a veszélyes hulladékok kezelése tárgyában és a 9002/1983. OKTH sz. közleménynek, amely a hulladékok minősítését megalapozó vizsgálatokról intézkedett.

A fentiekkel párhuzamosan 1974-től foglalkozott az arzénrel szennyezett területek talajhigiénés vizsgálatával, amelynek első eredményeit használta fel egyetemi doktori értekezése elkészítéséhez 1976-ban. Már ebben a munkában felvetette a talaj és a talajvíz arzénszennyezettsége természetes eredetének lehetőségét. A vizsgálatokat folytatva az arzénrel szennyezett területre környezet-egészségügyi hatásvizsgálatot készített, amely a kandidátusi disszertáció anyagául szolgált.

A biológiai tudományok kandidátusa tudományos fokozatot 1982-ben nyerte el.

1971-től foglalkozott higiénés talajnormák megalapozásának elméleti, módszertani kérdéseivel, amelynek keretében dolgoztuk ki az arzén és kadmium egyedi normát, majd a módszertant továbbfejlesztve a kombinált (As, Pb, Cd) talajnormák kidolgozására került sor.

1986-tól a hulladékok veszélyességi osztályba sorolásának elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozott. Több tízezer vizsgálati eredmény alapján pontozásos rendszert dolgozott ki a veszélyesség mértékének megítélésére.

A szennyezett talajok hatásának értékelése és a talaj határértékek közelítő meghatározása 1990-től humán egészségi kockázatbecslés módszerével történik.

1984-től 2001-ig az OKI Talajhigiénés osztályát vezette. Az osztály feladata a szennyezett talajok vizsgálata, higiénés értékelése, határértékek megalapozása, valamint a hulladékkezelési technológiák higiénés értékelése, hulladék minősítést megalapozó vizsgálatok végzése, ill. az ÁNTSZ intézetekben a fenti tárgykörben folyó tevékenység szakmai és módszertani irányítása.

1970 óta az OTE Higiénikus Orvosképző Tanfolyamán és 1992-től a Tisztiorvosi tanfolyamon, valamint az OTE által szervezett továbbképző tanfolyamokon rendszeresen oktatott.

Tagja volt az MSZT Talajminőség-Talajvédelem Műszaki Bizottságának, az MSZT Hulladékgazdálkodás Műszaki Bizottságának, a Tárcaközi Földtani Tanácsnak, valamint a Talajtani Társaság Talajszennyezettségi Szakosztály vezetőségének.

Részt vett az ISO /TC 190. Talajminőség Technikai Bizottság munkájában és a CEN /TC 292. Hulladék minőség Technikai Bizottságban.

Talajszennyezettségi, hulladékkezelési, hulladékbesorolási és környezeti hatásvizsgálati témakörben szakértője volt az Egészségügyi Minisztériumnak és állandó szaktanácsadója az Országos Tisztifőorvosi Hivatalnak.

1998-ban a népjóléti miniszter Pro Sanitate emlékéremmel tüntette ki.

Kiemelkedő munkásságát a Magyar Higiénikusok Társasága 2000-ben Fodor József emlékérem odaítélésével ismerte el. Tudományos tevékenységéről 159 közleményben számolt be.

Dr. Horváth Amanda egész munkásságát az igényesség, interdiszciplinaritás és nyitottság jellemezte. Felkészültségét mindig empátiával és tisztelettel ötvözte. Munkatársaival és a különböző szakmai kérdésekben együttműködő kollégákkal szemben egyaránt segítőkész

volt, tanácsaival jelentősen hozzájárult az általuk elért eredményekhez.

Dr. Horváth Amanda halála súlyos vesztesége nemcsak az OKI-nak, hanem az egész magyar közegészségügynek.

Tevékenysége példa számunkra, emlékét megőrizzük. Nyugodjék békében.

Dr. Szabó Zoltán

főosztályvezető

Országos Környezetegészségügyi Intézet